

F O A I E

пептрь

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 23.

Luni 8. Junie,

1912.

ДЕСПРЕ БЕКИМЕА РОМЪНИЛОР ДН
ARDEAL ШИ ДЕОСЕБИТ ДН ПЪМЪН-
ТЪЛ ЧЕ СЕ ЗИЧЕ „FUNDUS RE-
GIUS,“ АДЕКЪ „ПЪМЪНТЪЛ СЪ-
СЕСКЪ.“

(Ърмаре.)

Мълци хронисті веки ши аншит ши чеї
ромънешті дін Принчипате, прекъм ши исто-
ричїи чеї маї ної (днпре каре пзмїм пзмаї
не Eichhorn) тьртърїсескѣ, къ не ла ка-
петъла веакълѣ 11 ши дн веакѣ ал 12 аѣ
трекът пензтърате колонїи дін Ардеал дн
Цара ромънеаскѣ. Ної, карїи ам авът при-
лециѣ де а кьшоаште ши дїалектеле дін
Ардеал ши челе дін Цара ромънеаскѣ але
лїмбеї ромънешті, ам пѣтеа аръта ачеаста
ши дѣпъ зрмеле лїмбеї; прекъм тот дѣпъ
зрмелѣ ачесте сѣлїтет дн старе де а аръ-
та, ка че фел де Ромънї аѣ пѣтът съ віе
днпре чеї дін Дачїа лѣї Аврелиан дн Ар-
деал чева маї тѣрзиѣ. Неам пѣтеа ажѣта
ши къ традициїле попорълѣ ромънескѣ дін
маї тълте жѣдеде мѣнтене але Църїеї ро-
мънешті днколо ши днкоаче де олѣ.
Колонїзарѣа ачеаста а зрмат дн тьсзра,
дн каре скъдеа пзмѣръл Къманїлор парте
прїн ресвоаеле къ Константінополїтанїи,
парте къ Рїциї Ыгарїеї, парте къ стрекъ-

рареа лор дн Ыгарїа ши дн врео кѣтева
локърї але Ардеалълѣї деспре мїазълї.
Дакъ колонїїле ачесте аѣ трекът къ оаре
каре регълъ ши сѣпт кьпетенїи, пѣ шїтїм;
аткът шїтїм, къ Домнїи Фьгьрашълѣї ши
аї Омлашълѣї Ромънї дін фамиліа де „Не-
гръ,“ днкъ ла сѣфршїтъл веакълѣї ал 12
ши днченът де 15 дншї днтинсесеръ пѣте-
рѣа лор не сѣпт поалеле Карпадїлор дн
Цара ромънеаскѣ, прекъм се доведеште
ачеаста дін пїатра де не вісерїка дела Кѣн-
пъл лънгѣ, знде се зїче къ ачеа вісерїкѣ
есте зїдїтѣ де Радѣ Негрѣ Воївод днтѣїл
Домнѣ ал Църїеї ромънешті, ла анъл де-
ла фачереа лѣмеї 6623 (стїлъл вісерїчеї
гречешті) каре фаче анї дела Хс. 1215*).

*) Днскрїсъл де не пїатра ачеаста л-ам четїт
днсзт, дѣпъ че къ тълт маї днаште четї-
сълт Хронїка „Непзмітълъї“ ромънескѣ,
песте каре а дат ши пьрїнтеле Клаїн ши
дін каре днпъртѣментѣ лѣї Енгел о възкѣтѣ
традѣсъ дн лѣтїнеште, де аколо де знде се
днчене шїръл прїнцилор дн ачел Непзмітѣ
(vezї „Engel's Geschichte der Walachei-Ein-
leitung“ S. 95) кьчї ексемпларъл песте каре
а дат Клаїн пѣ ера днпрегѣ. Кїпъл, къ каре
ачест хронїкѣ ворѣеште деспре грешѣала
де 75 анї (дела 1215—1290) ши сїлїнда лѣї
де а дндрѣпта хронїчеле ромънешті, днпїлї-

ни с'аь президит апої дїн ачелешї піетре шї пе ачешаш темеліе де Матеїѣ Басарав шчл.; — шї фїндкѣ ачестї Воївозі Ротѣні ка Domnї аї пѣтѣнтѣлї де Фьгьраш шї де Омлаш ера сѣпѣшї Рїцілор Ъгарїей, де аїчі віне претїндереа зпора кѣ шї Цара ротѣнеаскѣ с'ар фї цїнѣт де Ъгарїа. *) Domnїа ачешта а Negrїлор

пїнд шїрѣл Domnїлор дѣпѣ хрїсоаве шї дѣпѣ алїї скрїїторї, пѣ ласѣ пічі о лїдоїалѣ, кѣ ачешт скрїїторѣ а лѣкрат кѣ тоатѣ серїосїтатеа шї а скрїсѣ дѣпѣ депїна са лїкредїндаре. Де шї прїнциї, пе карїї лї вѣрѣ кѣнд дїн хрїсоаве, кѣнд дїн алїї скрїїторї, пѣ се нотѣ прїїтї тоцї — анѣмїт Стефан Маїлатѣ, дар лїскрїсѣл дела Кѣмпїлїангѣ есте зп докѣмент віѣ; шї дѣпѣ контрзїчерїле че ам афлат лїтре хрїсоавеле Цьрей ротѣнештї, шї де тѣлте орї кїар лїтре хрїсоавеле ачелїанш Domnїѣ, — сѣ такѣ алте кѣвінте фїреншїтї, — фьрѣ пічі о лїдоїалѣ пе цїїѣ де лїскрїсѣл ачешта. Піатра пе каре а вѣзѣт'о пенїшїтѣл, есте токмаї ачеша де пе времеш лї Матеїѣ Басаравѣ, кѣнд с'а ре'пшоїт вісерїка; пе ачешта с'а лїтемешїат шї лїскрїсѣл чел дїн зрѣтѣ, де пе времеша рѣпосатѣлї Грїгорїе Гїка Воївод. Де знде шї зрешазѣ, кѣ шї дакѣ с'ар гѣсї врешї хрїсовѣ дела Матеїѣ Басаравѣ кѣ алт анѣ, ачеша е смїнгїтѣ шї трешеште лїдрештат дѣпѣ лїскрїсѣл дела Кѣмпїлїангѣ. Комїсіа алкѣтѣїт пентрѣ черчетареа актелор тѣлѣстїреншїтї лї Цара ротѣнеаскѣ. поате сѣ пе адѣлѣ врео лѣтїшїлѣ; дар шї се паре, кѣ тѣлте хрїсоаве сѣнт рѣпѣсе де кѣтрѣ алїї маї дїн времеш, — шї тѣлте — дѣпѣ кѣш сїзїлѣ чеї че шїгїѣ — кѣрате афарѣ дїн Царѣ лї деосевїге времї.

*) Адевѣрата прїчїпѣ есте ачешта; кѣчї пе алїанцеша шї алте релациї лїкешїате лїтре Рїції Ъгарїей орї Прїнциї Ардеалѣлї шї лїтре Domnїї Цьрей ротѣнештї, пентрѣ кѣте о вѣкатѣ де времеш — дѣпѣ кѣш ера лїтпре-

пѣлѣ ла венїреа Татарїлор пегрешїт кѣ пѣ с'а лїтїнсѣ дела поалеле тѣнцїлор лїколо; їар дѣпѣ лїтоарчереа Татарїлор шї десѣвѣршїта кѣдере а пѣтерей Кѣманїлор, с'а лѣцїт кѣ лїчетѣл domnїа ачешта, пѣпѣ че зп алт „Негрѣ“ а адѣс тот прїпчїпатѣл сѣнт аса пѣтере, кѣтрѣ капетѣл веакѣлї 13. — Кѣ трешереа Ротѣнїлор дїн Ардеал лї Цара ротѣнеаскѣ с'а лїтѣмплат фїреншете, кѣ партеа Ардеалѣлї деспре мїазѣлї с'а дешертат де о таре парте дїн локѣїторїї сѣї, афарѣ поате пѣтаї де Хаѣег шї де пѣтѣнтѣл Фьгьрашѣлї шї ал Омлашѣлї; тѣкаркѣ шї дїн ачеште аѣ трекѣт дешѣлї. Лїпсѣ а зїче кѣ локѣрїле ачеште аѣ ретасѣ пѣстїї, есте лѣпѣтаї фьрѣ тѣмешї, чї кїар лїтпротїва хрїсоавелор.

Маї лїтѣлїѣ, хрїсоаве де пе времеша венїрей Сасїлор аїчі пѣ сѣнт, ка сѣ пѣтемшїтї, кѣт а фост Цара дешартѣ де локѣїторї; кѣчї хрїсоавеле чеша маї векї каре сѣнт, се цїпѣ де Цара Бѣрсеї шї прївіледїзрїле че се даѣ прїп ачеште, пѣ се даѣ попорѣлї сѣсескѣ, чї кавалерїлор сѣлї рїтерїлор Тештонї, прекѣт се поате лїкредїнда орї чїне, каре ва четї ачеште хрїсоаве; прїп зрешаре ачеште прївіледїзрї кѣ дѣчереа кавалерїлор Тештонї дїн Ардеал, аѣ шї лїчетат, шї чеша де астѣлї прївіледїзрї але нацїей сѣсештї дїн Бѣрса трешеш сѣ пе лїтемешїезе пе алте хрїсоаве. Апої кїар дїн хрїсоавеле ачеште, лї каре Цара

лїзрїрїле, — маї кѣ сештѣ кѣ тоате релациїлор ачеште ера лїтемешїате де невоїе — де фїрка де Тѣрчї — де амѣндоаб пѣрїїле, — пѣ се поате пѣне пічі зп тешешї; дар шї чешалалт а лїчетат де тѣлт.

Бърсеї се пѣмеште „deserta et inhabitata“ (дешертъ шї пѣдлокѣтъ) b) се доведеште преа вїне, къ кѣвїтеле ачесте нѣ се потѣ дѣделеце ка кѣнд п'ар маї фї фостѣ локѣиторї дѣ локѣрїле ачесте: кѣчї кїар Андреїѣ, каре дѣ декретѣ (читат свѣт в) дїн анѣл 1211 пѣмеште Цара Бърсеї пѣдлокѣтъ, дѣ алт декретѣ дїн анѣл зрѣтор 1212 зїче „шї попорѣ аколо локѣитор съ нѣ се дѣгревезе де кѣтрѣ еї кѣ нїмїкѣ“ (Et ne populus ibi habitans ab eis (monetariis) in aliquo gravetur) c); мїїарѣш дѣтрѣн хрїсовѣ ал Епїскопѣлї Ардеалѣлї дїн анѣл 1213 „дела тодї локѣиторїї ачелѣ пѣтѣнт (Бърса). чеї де акѣт шї чеї вїторї съ поатѣ лѣа дїжѣтѣ“ (ab universis eiusdem terrae (Borza) incolis praesentibus et futuris liberam percipiendi decimas-concessimus facultatem) — d). Прїн зрѣаре нѣ се поате зїче, къ п'аѣ фостѣ локѣиторї дѣ пѣтѣнтѣл ачеста. Кредет дѣсѣ къ вор фї фостѣ пѣдїнї шї къ кѣтѣ време с'аѣ афлат кавалерїї аїчї, адекѣ пѣнѣ ла анѣл 1225 се вор фї дѣмѣлїт, шї есте апроапе де крезѣт, къ кавалерїї вор фї дѣдѣмпнат маї кѣ сеатѣ Тѣттонї, ка съ вїнѣ дѣ пѣтѣнтѣл ачеста.

Каре есте дар докѣментѣл, каре ар пѣтеа доведї, къ дѣ челелалте локѣрї але пѣтѣнтѣлї сѣсескѣ, нѣ с'аѣ афлат локѣиторї кѣнд аѣ венїт Сасїї орї кѣнд аѣ кѣ-

b) Supra m. ad privilegia l. Andrei d. n. an. MCCXI. Се поате ведеа ачест декретѣ дѣ „Archiv für die Kenntniss von Siebenbürgens Vorzeit und Gegenwart von J. K. Schuller. 1. Bnd. 2. Hft. S. 214—217.

c) Ibidem S. 218. — d) Ibid. S. 220—221.

пѣтат прївїлецїзрї? De фадѣ не есте де обште кѣпоскѣтѣл прївїлецїѣ Andrean d. n. an. 1224, кѣпрїнсѣ дѣ дїпломат лѣї Карол де анѣл 1317. Дѣ ачест хрїсовѣ пѣнѣмаї нѣ се зїче къ пѣтѣнтѣл ар фї пѣстїїѣ орї пѣдлокѣт, чї кїар дїн ел се веде, къ аѣ маї фостѣ локѣиторї афарѣ de Cacci. Ачест хрїсосѣ есте о хѣртїе, не каре аѣ d. n. o. dela Sibii графїї Сасїлор е). Черѣнд векїа лїбертате с'аѣ векїле дрептѣрї съ лїсе дѣтрѣаскѣ шї де кѣтрѣ Рїга Карол, пентрѣ Сасїї дела Сївїїѣ шї пентрѣ чеї че се дїнѣ де скаѣнѣл Сївїїѣлї f). Дѣ дѣсѣн хрїсовѣл, зїче апої Андреїѣ, къ лїбертатеа, адекѣ дрептѣрїле орї прївїлецїзрїле не каре леаѣ нїерѣт, ле дѣ дѣпої, дѣсѣ пѣмаї сѣнт кондїцїе, ка тот попорѣл дѣчепѣнд дела Варас пѣнѣ дѣ Боралт, къ пѣтѣнтѣл Секѣлор де „Севѣс“ шї кѣ пѣтѣнтѣл „Daraus“ съ фїе зп попор шї сѣнт зп жѣде, дѣчетѣнд челелалте комїтатѣрї — g). De аїчї се веде, къ се дѣ прївїлецїѣл тѣтѣлор локѣиторїлор фѣрѣ деосевїре; шї дїн есченцїа ачеста нѣ фѣрѣ кѣвѣнтѣ се дѣкѣе, къ треѣѣ сѣ фї маї фост аколо локѣиторї афарѣ de Caci. De маї mare преѣ ар фї

e) „Exhibuerunt nobis quamdam cartam, tenorem, ut dixerunt, privilegii super libertate ipsorum confecti continentem“ — Priv. Andr. — f) „Pro tota Universitate Saxonum de Chybinio ac ad sedem Chybiniensem pertinentibus.“ — Ibid. g) Pristinam eis reddimus libertatem; ita tamen, ut Universus populus incipiens a Varas, usque in Boralt, cum terra Syculorum terra Sebus, et terra „Daraus“ unus sit populus et sub uno indice censeantur, omnibus comitatibus praeter Chybiniensem cessantibus etc. — Ibid.

съ нѣтъ, каре сѣят хотареле сказнѣлѣ Сивѣлѣ, каре се пѣмескѣ дн ачест хрисовѣ Андреан? Атѣт есте днведерат, къ привилециѣл ачеста нѣ се днтінде ма колоности Тевтонѣ дн Цара Бѣрсеѣ: пентрѣ-къ — съ лѣсън къ аколо се ворвеште де сказнѣл Сивѣлѣ, — маѣ днтѣжѣ, дн алт привилециѣ Андреан дела анѣл 1211, прин каре се дѣ Цара Бѣрсеѣ кавалерѣлор Тевтонѣ, се пѣвѣ анѣмит хотарѣле Бѣрсеѣ шѣ нѣчѣ зн пѣме дн ачесте нѣ се кѣпринде дн привилециѣл Андреан дела анѣл 1224, прекѣт поате ведеа орѣ чѣне; ал доѣлеа, нѣчѣ къ се пѣтеа днтінде привилециѣл ма Цара Бѣрсеѣ, пентрѣ-къ токмаѣ дн анѣл ачеста 1224 се афла дѣкъ кавалерѣ Тевтонѣ стѣпѣнѣнд Цара Бѣрсеѣ, шѣ апоѣ дн врѣторѣл анѣ 1225 гонѣнд не кавалерѣ, а лѣат Рѣга Цара лор сѣнт аса стѣпѣнѣре шѣ нѣчѣ къ а маѣ даг'о кавалерѣлор h). De vnde дѣпѣ кѣт ам зѣсѣ шѣ маѣ сѣс, привилециѣрѣле Сасѣлор дн Бѣрсеа, тревѣе съ се днтемеѣеѣе не алте хрисоаве.

Нѣпѣмаѣ къ н'аѣ фост локѣрѣле ачесте кѣ тотѣл не днлокѣте шѣ нѣпѣмаѣ къ с'аѣ афлат Ромѣнѣ дн пѣтѣнтѣл Сасѣлор: чѣ дѣкъ Ромѣнѣ аѣ фост кѣ нѣтеле лор проприѣтарѣ де пѣтѣнтѣ, 1. не лѣнгѣ Сасѣ, 2. днтре Сасѣ шѣ 3. днтрепѣнѣ къ Сасѣ.

1. Че се атинѣе де пѣнтѣл 1. авѣм довадѣ дн привилециѣл Андреан де анѣл 1222 кѣпринѣсѣ дн декретѣл лѣѣ Рѣдолѣѣ дн анѣл 1280 — i). Дн ачеста се зѣче: „Item concessimus, quod nullum tributum

debeant persolvere (sc. Equites Teutonici), nec populi eorum, cum transierint per terram Siculorum aut per terram Blacorum“ саѣ „Ам днтѣдѣт, ка съ нѣ пѣтеаскѣ (кавалерѣ) нѣчѣ о даждѣе саѣ вѣр, нѣчѣ попарѣле лор, кѣнд вор трече прин пѣтѣнтѣл Секѣлор орѣ прин пѣтѣнтѣл Ромѣнѣлор.“ Дн ачесте се веде, къ прекѣт аѣ фостѣ Секѣнѣ проприѣтарѣ шѣ ш'аѣ авѣт ал лор пѣтѣнт орѣ Цѣарѣ (terra), ашеа аѣ фост шѣ авѣт шѣ Ромѣнѣ проприѣтѣцѣле саѣ мошѣле лор; шѣ къ ачест пѣтѣнт саѣ ачестѣ Царѣ (terra) нѣ есте декѣт Цара Фѣгѣранѣлѣ, нѣ не пѣтем дндоѣ: пентрѣ-къ авѣнд Цара Бѣрсеѣ дн Ардеал хотарѣ Карпацѣ, пѣтѣнтѣл Секѣлор шѣ пѣтѣнтѣл Фѣгѣранѣлѣ, кавалерѣ дн Бѣрсеа трекѣнд афарѣ де пѣтѣнтѣл Секѣлор шѣ прин ал Ромѣнѣлор, пентрѣ ачест дн врѣтѣ рѣтѣне пѣмаѣ Фѣгѣранѣл кѣ цѣнтѣл сѣѣ. —

Кѣтъ днтінде ре ва фѣ авѣт ачест пѣтѣнт, нѣ сѣнтѣе; дар къ ва фѣ фост тот пѣтѣнтѣл дн Олтѣ пѣнѣ дн Бѣрсеа, аста се веде дн декретѣл лѣѣ Бѣла IV. дн анѣл 1247, дн каре Рѣга зѣче, къ пѣтѣнтѣл днколо де Олтѣ шѣ кнезатѣл Воѣводѣлѣ Лион (ачест пѣме шѣ астѣзѣ е днтре Ромѣнѣ) дн ласѣ сѣл моштенеаскѣ Ромѣнѣ, дѣпѣ кѣт л'аѣ стѣпѣнт шѣ пѣнѣ а-тѣнчѣ. к.) Маѣ къ пѣтѣнтѣл дѣпѣ хрисовѣл ачеста с'ар пѣтеа днтінде шѣ маѣ афарѣ не лѣнгѣ Олт.

2. Че се атинѣе де челалалт пѣнтѣ,

h) Ачестѣ днтѣнтѣре се поате ведеа — днтре алѣѣ — дн „Archiv für die Kenntniss von Siebenbürgen“ etc. — S. 187—202.

i) Ibidem S. 223—228.

k) Клаѣн ма „Engel's Geschichte der Walachei.“ S. 93. — Тотѣ де ачѣ се веде днтрѣн днскрѣсѣ, къ фамилия де Нерѣ домѣеа ачѣ дн къ челалалт 1185. — Ibidem S. 92.

Бенко дн Трансилванія са провъче зп хрисовѣ ая лѣи Бела IV. unde se zice „пѣмѣнтѣл Zek . . . днтре пѣмѣнтѣрилѣ Ромѣнілор де Кирц, Сасілор де Варассѣ, ші пѣмѣнтѣрилѣ Секѣилор де Себѣс — ашезат.“ 1). Unde ва фі пост ачест пѣмѣнт, есте фоарте греѣ де хотѣрѣт. Критичіи Сасі дн пѣнѣ ші пе ачеста дн пѣмѣнтѣл Фѣгѣрашѣлѣ ші ѣ ші днделегѣ тот пѣмѣнтѣл Ромѣнілор днсемент де поі сѣнт пѣмерѣл 1., алдн пѣмаі о парте, ші анѣмит ача парте пе каре дн пѣмѣнтѣл Ромѣнілор (дн каре?) Piga Andreiѣ ла анѣл 1222 а дат'о Аватіеі саѣ егѣменіеі де Керц. — Днсе дн челе де сѣнт пѣмерѣл 1. zice, се vede, кѣ днтре пѣмѣнтѣл Ромѣнілор ші Цара Бѣрсеі пѣ маі е алт пѣмѣнт ші тотѣшн днтре вѣе сѣ фіе пѣмѣнтѣл „Zek“ днтре ачесте. Апоі тот ачел Бела ал IV. ла анѣл 1247 вѣт ам вѣзѣт, дѣ пѣмѣнтѣл де „днколо де Олт“ орі зикѣнд ка дн Брашовѣ „днко аче де Олт“ Воівозілор Ромѣні, фѣрѣ ал хотѣрѣ кѣ вреѣн пѣте деосевіт: ші іарѣшн дн прівілеціѣл Андреан маі сѣс чітат тот дн ачел анѣ 1222 кѣнд с'а дат о парте дн пѣмѣнтѣл Ромѣнілор егѣменіеі де „Керц“, се пѣмеште пропріетатеѣ саѣ мошіѣ Ромѣнілор фѣрѣ врео тѣрѣціпире: „пѣмѣнтѣл Ромѣнілор“ саѣ Цара (terra) Ромѣнілор.“ Ашеа дар прін „пѣмѣнтѣрилѣ Ромѣнілор де Керц“, нічі днтр'ѣн кіпѣ пѣ се поате днделече тот пѣмѣнтѣл Фѣгѣрашѣлѣ днтре Карпаді, Цара Бѣрсеі ші Олтѣ.

Дар пѣ се поате днделече нічі тѣкар о парте дн пѣмѣнтѣл Фѣгѣрашѣлѣ, ші анѣмит пѣ се поате днделече партеа датѣ егѣменіеі де Керцѣ. Нѣ се поате днделече аічі парте; пентрѣ-кѣ кѣт ам зісѣ Бела IV. дѣ Воівозілор Ромѣні пѣмѣнтѣл днколо де Олт дѣпѣ кѣт л'аѣ авѣт пѣнѣ акѣт ші кѣ л'аѣ авѣт еі фѣрѣ тѣрѣціпире, адекѣ „тот“ ам вѣзѣт іарѣшн маі сѣс дн прівілеціѣл де анѣл 1222. — Ші пѣ се поате днделече нічі партеа пѣмѣнтѣлѣ ромѣнескѣ дат егѣменіеі де Керцѣ; пентрѣ-кѣ ачестѣ даніе с'а фѣкѣт ла анѣл 1222 ші пѣмѣнтѣл де Кирцѣ ка пѣмѣнт ал Ромѣнілор се номенеште аічі дн хрисовѣл лѣи Бела IV. ші анѣмит дѣпѣ днтроарчереа Татарѣлор дн Ардеал, — ашеа дар кѣ пѣлт маі тѣрзіѣ де даніѣ фѣкѣтѣ; прін вѣтаре, де време че се зіче тот пѣмѣнтѣ ал Ромѣнілор, пѣ поате фі мошіѣ егѣменіеі де „Керц.“*)

Токмаі фінд афарѣ де тоатѣ дндоіѣла, кѣ егѣменіѣ де „Керц“ есте дн пѣмѣнтѣл Фѣгѣрашѣлѣ, днкѣ пѣ вѣреазѣ, кѣ пѣмѣнтѣл дѣрѣт еі днтр'ал Ромѣнілор, ар фі дн пѣмѣнтѣл днкісѣ де тѣнци, Олт ші Цара Бѣрсеі. Пентрѣ-кѣ маі днтѣшн, пѣ есте штіѣт сіѣтѣр, дакѣ пѣмѣнтѣл Ромѣнілор дн днѣтѣл Фѣгѣрашѣлѣ орі дакѣ днѣтѣл Фѣгѣрашѣлѣ п'а тѣрѣкѣт ші пѣсте Олтѣ, чел пѣцінѣ спре

1) Terram Zék . . . inter terras Olahorum de Kirtz, Saxonum de Barassu et terras Siculorum de Sebus, existentem. —

*) Советскѣ кѣ есте де прісосѣ а маі днсементѣ ачі, кѣ дн хрисоавеле ачесте орі unde vine espresia пѣмѣнтѣл саѣ Цара кѣтѣрора с. п. пѣмѣнтѣл саѣ Цара (terra) Ромѣнілор, Секѣилор, Сасілор, днсементѣл мошіѣ саѣ пропріетатеа лор.

тіазъ поапте. Ал доілеа къ егъменіа де Керц а пѣтѣт авеа мошії афаръ де хотаръле ачі пѣміте, се веде де аколо, къ егъменѣл ачестеї тѣлѣстірі, се жѣдекъ дн апѣл 1559 днаїнтеа декапѣлѣї Ніколае дела Сївіїѣ къ плевеа саѣ попорѣл дн „Сѣкъдате“ (de Zektat) пентрѣ о вѣкатъ де пѣтѣнт, пе каре егъменѣл де „Керц“ дн претіндеа пентрѣ сіне дн пѣтѣнтѣл сатѣлѣї „Сѣкъдате.“ Кіар дн прїгонїреа ачеаста фѣкѣтѣ днаїнтеа декапѣлѣї дн Сївіїѣ с'ар пѣтеа днкеа, пѣ токмаї фѣрѣ кѣвѣнт, къ егъменіа ачеаста а фост шї еа дн сказѣл Сївіїѣлѣї; къ тоате къ шї пѣтмаї пентрѣ Сѣкъдате се пѣтеа днфѣдіша аколо. — Бенкео днкѣ се веде а днтінде пѣтѣнтѣл де „Кірц“ ал Ромѣнілор песте Олтѣ спре тіазъ поапте. Дн сѣ поаз пе есте дестѣл атѣт, къ пѣтѣнтѣл ор пѣтѣнтѣріле (terrae) Ромѣнілор де „Кірц“ пѣ ноате орї пѣ потѣ фї ачела че с'аѣ дат егъменіеї де Керцѣ; де ѣнде шї ѣртеазъ — сокотїнд тоате челе маї сѣс зісе, — къ пѣ се поате кѣтѣ дн дїпѣтѣл Фѣгѣрашѣл днтре Мѣнці, Олтѣ шї Бѣрса. Требѣште дар ачест пѣтѣнт пѣс песте Олтѣ спре тіазъ поапте, шї къ днтіндереа кѣтрѣ апѣс дн сказѣл Сївіїѣлѣї. Атѣнчі с'ар потрїві шї локѣл дн дїплота лѣї Бела, локѣл „Зек“ днтре пѣтѣнтѣл Ромѣнілор, Секзілор шї Сасїлор де „Барассѣ“ (Брашовѣ, орї Бѣрса?). — Домѣл Бенїгні днкѣ пѣне астѣлї пѣтѣнтѣл „Кірц“ дн сказѣл Сївіїѣлѣї. м) — Днсфѣршїт сѣ пѣ вітѣм, къ прїнції

м) „J. H. Benigni's“ Handbuch der Statistik und Geographie des Grossfürstenthums Siebenbürgen. III. Heft. S. 147.

Цѣреї ромѣнешті, прекѣт аратѣ хрїсоавеле орї дїпломеле лор, пѣлѣ дн веакѣ ал XV. (с. п. Мірчеа чел таре) с'аѣ пѣміт „Домні аї Фѣгѣрашѣлѣї шї аї Отлашѣлѣї;“ шї ачеаста кіар пе времеа, кѣнд ера дн аліандѣ къ Рїції Ынгарїеї, фѣрѣ ка сѣї днфѣршїте чїнева пентрѣ ачеаста. Апої Отлашѣл (Hamlesch) есте дн сказѣл Сївіїѣлѣї.

(Ва ѣрма.)

Е Л Е Ц І Е.

Компѣсѣ де D. M. логотѣт шї кавалерїѣ Маврокордат ла днпреціѣрареа дїмісіеї прѣсѣнціѣлѣї мїтрополїт ал Молдавіеї Beniamin Костакї, традѣсѣ де пе орїгїналѣл греческ.

О кѣт' агоніе астѣлї! О че пѣлїцерї вѣкѣрѣрї!
Пѣ а Молдавеї пент дїспїкѣ къ амарѣ сѣспїлѣрї!
О дїмісіе ч' ещї плїнѣ де фаталїче ѣртѣрї!

Ініміле поастрѣ 'нпѣнсаї къ дѣрерї фѣр' тѣнїгѣїерї.
Кѣт пердѣрѣт фѣр' пѣдежде пе ал пострѣ ѣн пѣстор,

Пре варѣтѣл зік віртѣдеї чел де віне фѣлѣтор?
Пре Пѣрїнтеле ачела, а кѣї браде кѣвіоасе
К' алт Сїмеон пе прїмірѣ къ сімїдрї евлавїоасе.
Репѣскѣндѣне дн апѣ шї дн дѣхѣл евангелїн,
Ш' алытѣндѣне ал крїдїндеї вінтѣл чел череск ангелїк.

Кѣ але лѣї протерїмі сѣїнте, чїс' де тодї тѣрѣрїсіте,

Нї арата-а тѣнтѣрїеї калеа пѣшїнд. днаїнте;
Кѣт весерїка Молдовеї 'н адїкї долїе 'нѣракатѣ
Дѣ ал еї міре архїерѣл вѣдѣвѣ акѣт ласатѣ.
Ла алтар днцїенскї клерѣл дн а інітеї сдровїре
Челѣї прѣ 'налт рѣцї днпалѣ шї дї чер мїлостївїре,
К' аѣ пердѣт аса подоавѣ пре ал сѣѣ Іерофант
Каре догмеле 'нвѣдїндѣл дн мїстїерїї л'аѣ пѣлѣат.
Оїле кѣвѣнтѣтоаре рѣтѣчїнде фѣр' пѣстор
Пѣлїг къ вѣдѣвелѣ орфанїї, чѣ аѣ рѣмас фѣр' а дїстор.

Нъ щимъ кѣтъ ва щинѣ епока дупърѣдїи шї
ачестора днтре попорѣл пострѣ атѣтъ де
скимъбѣтор; сазъ маї вїне нъ щимъ кѣдї анї
тревѣск днкъ Молдовеї пѣпъ ла врѣста
статорнїчіеї, пентрѣ ка съ нъ не тот мо-
мідем. *Narrateur identique.*

Ф И Л О М И Л А . *)

Филомила кѣпѣ 'н вале
Прїп дѣтѣравѣ преа дзіос,
Драг' азї кѣ кѣтъ жале,
Плѣнце гласї дѣрерос.

Еа съ vede кѣ івѣще,
Ка орї каре мѣрїтор;
Сїмте, кеатъ шї дорѣще
Не івѣтї содіор.

Сїзне к'а лѣї депѣртаре
Пентрѣ еа есте зп кїп;
Де 'нфодатаї сѣпїнаре
Кодрѣл, крѣпѣл есте пїп.

Щемо щемо шї охтеазъ,
Шї рѣщете валеа 'н жос
Де дѣрерї, съ 'нсенїнеазъ
Ал теѣ пент вїжелїос.

О тѣ драгъ пѣсѣрїкѣ
Тѣ сїмї, снѣ кѣ щї івѣї.
Гласѣ тѣѣ іпїм' ардікѣ
Шї дѣ окї а те прївї.

Тѣ прїп тѣпѣраді кѣнтаре
Снѣ кѣ онѣл ачі жос,
Фѣр' а драгостї 'нфокаре,
Е пѣстїѣ, е тїкълос.

Арїпатѣ кѣпѣтреацѣ
Кѣтъ де мѣлте не ворѣщї;

Кѣтъ де мѣлт кѣпѣтреацѣ
Ферїчіреа зѣгрѣвѣдї.

Асѣел драгъ дупрѣзпѣ
Зпїнд фок кѣ фок, вом фї
Ферїче шї 'н вое вѣпѣ
Тот кѣрѣл кѣтъ вом трї.

Депѣртаді де зрѣчївѣнеа,
А лѣтїї, де вїкленїї,
Нъ вом веа амѣрѣчївѣнеа
Че адапѣ нъ чеї вїї.

Чи дн лїнїще, тѣтере,
Шї пої кѣпѣтѣл вом тона
Че снѣрѣнд грїкї шї дѣрере
Тот амор ва рѣсѣпа. *Пїтар X. Ioanide.*

Де статїстїкѣ.

Датѣрї статїстїче кѣм сѣпїт ачестеа ачі
днсетпате дїн Франца, ар доведї фоарте
мѣлт шї пентрѣ алте статѣрї. — Сѣпїт Лѣ-
довїк ал 16леа днпїнїтеа револѣдїеї сѣмта
тоталѣ а тѣтѣлор вїрѣрїлор (контрївѣдїеї)
дн Франца нъ тречеа песте 450 мїліоане
де франчі не ап, карїї днсѣ нъ преа се дн-
торчеа спре сконѣрї тот вѣне, де аїчі пе-
тѣрїчїпїтеле даторїї; дндатѣ дѣпѣ револѣ-
дїе контрївѣдїа се зрѣкѣ ла 650 мїл., кон-
вентѣл націонал аѣ редѣс'о ла 380, дар дї-
ректорїѣл аѣ мѣлїт'о ла 500, іар консѣлїї
пѣпѣ ла 600 мїліоане. Ла днчепѣтѣл дн-
пѣрѣдїеї лѣї Наполеон контрївѣдїа ера 700,
іар не времѣа челор 131. Департаментѣ ла
1100 мїл. де франчі; рѣстазрѣдїа чеа днп-
тїе аѣ редѣс'о ла 870 шї адоа домнїе а лѣї
Наполеон (чеа де 100 зїле) аѣ сѣт'о ла
1000 мїл. Кѣ днтоарчереа лѣї Лѣдовїк ал
18леа днпент с'аѣ ашезат де 950, іар дн-
пїнїтеа револѣдїеї дн Івліе (1830) фѣсесе
апроане де 1000 шї де атѣпчі днкоаче кон-
трївѣдїа се скїмѣбѣ днтре 11 шї 13 сѣте де
мїліоане франчі.

*) Датѣ маї днтїї дн Кѣрїерѣл де амѣсесексе.